

Sygn. akt IV U 2142/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania M. B.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 8 października 2013 roku znak: (...)

w sprawie M. B.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N.

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż odwołujący się M. B. spełnia przesłanki do wydania zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie (A1) w okresie od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku;

II. przekazuje Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N. do rozpoznania wniosku odwołującego się M. B. o wydanie zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie (A1) na okres od 26 marca 2014 roku.

Sygn. akt IV U 2142/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 czerwca 2014 roku

Decyzją z dnia 8 października 2013 roku, znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie przepisów k.p.a. w zw. z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., nr 50, poz. 291, z późn. zm.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L nr 166, poz. 1) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 997/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L nr 28, poz. 1), odmówił M. B. wydania zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie (formularza A1) na okres od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku.

Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że M. B. w dniu 11 września 2013 roku złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie – formularza A1. Do wniosku dołączył dokumenty na potwierdzenie prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej i działalności pozarolniczej w Polsce. Zdaniem organu rentowego, nie można się zgodzić z twierdzeniem odwołującego się, iż działalność prowadzona przez niego na terenie Słowacji nie wpływa na codzienną pracę w gospodarstwie rolnym, ponieważ jest to sprzeczne z definicją rolnika zawartą w art. 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Według KRUS, przez osobiste prowadzenie działalności rolniczej należy rozumieć osobiste i na własny rachunek kierowanie i zarządzanie gospodarstwem, troską o jego należyte funkcjonowanie, stałe wykonywanie działalności noszącej znamiona działalności rolniczej. Prowadzenie działalności na własny rachunek na terenie Słowacji w trybie ciągłym uniemożliwia wnioskodawcy w osobisty sposób wykonywanie niezbędnych prac w gospodarstwie rolnym. Organ rentowy podał także, iż M. B. ubiega się o wydanie zaświadczenia w okresie zamkniętym od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku, a spełnia warunki tylko w niektórych dniach (od 26 marca 2012 roku do 26 czerwca 2012 roku, 8 maja 2013 roku, 15 maja 2013 roku oraz od 22 maja 2013 roku do 29 czerwca 2013 roku) tj. na okres faktycznie wykonywanej pracy na własny rachunek na terenie Słowacji. W związku z powyższym wniosek o wydanie zaświadczenia jest bezzasadny.

Od powyższej decyzji odwołał się M. B. wnosząc o jej uchylenie i wydanie zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie na okres od 26 marca 2012 roku celem przedłożenia w instytucji ubezpieczeniowej w B. na Słowacji. Uzasadniając odwołanie M. B. wskazał, że od 1 stycznia 1991 roku nieprzerwanie prowadzi działalność rolniczą - działły specjalne produkcji rolnej - w zakresie uprawy warzyw i owoców i z mocy ustawy podlega ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie. Odwołujący podał, że od 2 lipca 2011 roku prowadzi równocześnie pozarolniczą działalność w Polsce. W 2012 roku uzyskał możliwość sprzedaży swoich produktów na Słowacji, która jest dla niego atrakcyjnym rynkiem zbytu. Wskazał, że do B. ma bliżej niż do K. czy N., co skutkuje zmniejszeniem kosztów dystrybucji i oszczędnością czasu, który przeznaczal na dojazd na giełdy kwiatowo - warzywne w Polsce. Aby prowadzić sprzedaż na terenie Słowacji musiał tam jednak zarejestrować działalność gospodarczą. Spowodowało to zbieg ubezpieczenia polskiego i zagranicznego. W związku z tym wystąpił do KRUS o wydanie zaświadczenia A1. Odwołujący się podkreślił, że w poprzednich wnioskach błędnie wpisywał poszczególne dni sprzedaży produktów. Zaznaczył również, że działalność na Słowacji jest ściśle związana z działalnością rolniczą, ponieważ polega ona wyłącznie na sprzedaży produktów z gospodarstwa i nie przeszkadza w jego prowadzeniu. Nadmienił, że zatrudnia pracownika, który zajmuje się dystrybucją płodów rolnych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji.

Bezspornym w sprawie było, że Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dotychczas wydał M. B. formularz A1 na okresy: od 26 marca 2012 roku do 26 czerwca 2012 roku, od 8 maja 2013 roku do 8 maja 2013 roku, od 15 maja 2013 roku do 15 maja 2013 roku, od 22 maja 2013 roku do 29 czerwca 2013 roku tj. na okresy faktycznie wykonywanej pracy na własny rachunek na terenie Słowacji, zgodnie ze złożonymi wcześniej oświadczeniami M. B.. W dniu 11 września 2013 roku odwołujący się złożył wniosek o wydanie formularza A 1 za cały okres od 26 marca 2012 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się M. B. posiada gospodarstwo rolne o powierzchni 2,05 ha przeliczeniowego i prowadzi działły specjalne produkcji rolnej. Z tego tytułu w okresie od 1 stycznia 1991 roku do 31 marca 1996 roku oraz od 1 stycznia 1997 roku do chwili obecnej podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie. Od dnia 1 kwietnia 1996 roku do 31 grudnia 1996 roku podlegał innemu ubezpieczeniu społecznemu rolników.

M. B. prowadząc działalność rolniczą, równocześnie prowadził w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 1 stycznia 1997 roku do 28 września 2004 roku, od 9 listopada 2009 roku do 31 maja 2010 roku. Od dnia 2 lipca 2011 roku do chwili obecnej odwołujący na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy G. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem

jest m.in. sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, a także sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach. W w/w okresach na podstawie art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników podlegał ubezpieczeniu rolniczemu.

Z dniem 26 marca 2012 roku M. B. zarejestrował pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie Słowacji. Przedmiotem tej działalności jest sprzedaż w dni targowe na terenie B. produktów rolnych (sadzonek kwiatów) pochodzących z jego gospodarstwa rolnego.

M. B. posiada w miejscowości K. 16 tuneli do produkcji. Prowadzona przez odwołującego działalność polega głównie na produkcji i sprzedaży kwiatów. Odwołujący pod koniec stycznia każdego roku kupuje sadzonki kwiatów, m.in. pelargonie, bratki, szalwie, obsadza je w dużych donicach i przez ok. 2-3 miesiące podlewa, nawozi a następnie w okresie od połowy kwietnia rozpoczyna ich sprzedaż, która trwa do połowy czerwca. Po zakończonym sezonie od połowy czerwca czyści tunele, by pod koniec czerwca kupić sadzonki chryzantem, których sprzedaż rozpoczyna w październiku. Wobec tego produkcja chryzantem trwa w okresie od lipca do października każdego roku. M. B. zajmuje się również sprzedażą sztucznych kwiatów przed dniem 1 listopada. Po zakończonym sezonie sprzedaży chryzantem odwołujący ponownie czyści tunele, pod koniec stycznia następnego roku kupuje kolejne sadzonki kwiatów i rozpoczyna produkcję.

Niewielką część produkcji (około 5-6%) zajmuje uprawa pomidorów i ogórków w jednym z tuneli.

Całą produkcję – zarówno kwiatów jak i warzyw – odwołujący się prowadzi w Polsce. Wyprodukowane warzywa sprzedaje wyłącznie w Polsce, kwiaty sprzedaje głównie na giełdzie w K. oraz na placach targowych w T. i G.. W 2012 i 2013 roku niewielką część produkcji kwiatów (około 18-20%) sprzedał na terenie Słowacji, głównie w B.. W związku z tym, że posiada kilka samochodów transportowych może w tym samym czasie sprzedawać kwiaty w kilku miejscach. Odwołujący się zatrudnia jednego pracownika, który wykonuje czynności zarówno przy produkcji jak i przy sprzedaży kwiatów.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa zobowiązała odwołującego do przedstawienia zaświadczenia o właściwym ubezpieczeniu.

dowód: decyzje o wykreśleniu z ewidencji działalności wpisów k. 55, k. 114 akt organu rentowego, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z 30 czerwca 2011 r., k. 126 akt organu rentowego, zaświadczenie dotyczące okresów ubezpieczenia, k. 235 akt organu rentowego, oświadczenie, k. 220 akt organu rentowego, wnioski, k. 237 akt organu rentowego, faktury k. 25–50 i k. 65, zeznania odwołującego zawarte w protokole rozprawy od 12:50 min do 39:30 min.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczności i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się uznając je za wiarygodne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. B. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia warunki do wydania przez organ rentowy zaświadczenia dotyczącego potwierdzenia ustawodawstwa właściwego (A1) od dnia 26 marca 2012 roku. Bezspornym w sprawie było, że w tym czasie M. B. posiadał gospodarstwo rolne o powierzchni 2,05 ha przeliczeniowego i prowadził działy specjalne produkcji rolnej, równocześnie prowadząc w Polsce pozarolniczą

działalność gospodarczą i na podstawie art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników podlegał ubezpieczeniu rolniczemu. Z dniem 26 marca 2012 roku M. B. zarejestrował pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie Słowacji, a na wniosek ubezpieczonego Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał mu formularz A1 za okresy: od 26 marca 2012 roku do 26 czerwca 2012 roku, od 8 maja 2013 roku do 8 maja 2013 roku, od 15 maja 2013 roku do 15 maja 2013 roku, od 22 maja 2013 roku do 29 czerwca 2013 roku. W związku z tym, że słowacka instytucja ubezpieczeniowa wymaga od M. B. potwierdzenia ubezpieczenia za cały okres od 26 marca 2012 roku zwrócił się on do organu rentowego o jego wydanie. Organ rentowy uznał, że odwołujący się nie spełnia warunku do wydania A1 w okresie od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku. KRUS odmówił wydania żądanego zaświadczenia, ponieważ stanął na stanowisku, że zaświadczenie takie można wydać wyłącznie na okres faktycznego prowadzenia działalności na terenie Słowacji, a ponadto – w ocenie organu rentowego - wydanie zaświadczenia na okres ciągle spowodowałoby wyłączenie odwołującego z ubezpieczenia rolniczego.

W ocenie Sądu stanowisko organu rentowego jest bezzasadne. Należy wskazać, że od daty rozpoczęcia przez M. B. prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Słowacji zastosowanie wobec niego mają przepisy unijne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L nr 166, poz. 1) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 997/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L nr 28, poz. 1). Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że nie samo zaświadczenie A1 decyduje o ubezpieczeniu, lecz wydawane jest ono w celu potwierdzenia ustawodawstwa właściwego, do którego weryfikacji zobowiązana jest właściwa instytucja państwa Unii Europejskiej. W związku z powyższym – po złożeniu przez zainteresowanego wniosku o wydanie zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie - polski organ rentowy zobowiązany był do przeprowadzenia szczegółowej analizy przypadku wnioskodawcy i ustalenia właściwego ustawodawstwa w oparciu o w/w regulacje. Po stwierdzeniu, że wnioskodawca spełnia warunki do podlegania polskiemu ustawodawstwu organ rentowy winien wydać poświadczenie na formularzu A1. Utrwalony jest pogląd reprezentowany w judykaturze, że formularz A1 (uprzednio E 101) jest kwalifikowany jako decyzja ostateczna. W wyroku z dnia 19 maja 2011 roku, I UK 403 /10 , LEX nr 863952 Sąd Najwyższy wskazał, że zarówno wydanie poświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego wydawanego na podstawie art. 11 rozporządzenia Rady Nr 574/72 z 21 marca 1972 roku w sprawie wykonywania rozporządzenia 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność gospodarczą i członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. U. UE.L. 72. 74. 1, Dz. U. UE - sp. 05 - 1 - 83 ze zm.), pełniące rolę analogiczną do wydawanego na podstawie Umowy między Polską a Niemcami z 25 kwietnia 1973 roku poświadczenia o stosowaniu polskich przepisów prawnych przy zatrudnianiu pracowników na terenie Niemiec, jak i odmowa wydania takiego poświadczenia poprzedzone być musi każdorazowo oceną ZUS, czy mając na względzie obowiązujące przepisy, pracownicy podlegają polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych. Wydanie, jak również odmowa wydania takiego zaświadczenia stanowią zatem rozstrzygnięcie tego organu, odpowiednio co do objęcia, względnie odmowy objęcia pracownika polskim systemem ubezpieczeń społecznych. Inaczej rzecz ujmując, w takiej sytuacji organ rentowy wypowiada się władczo co do objęcia danych osób polskim systemem ubezpieczeń społecznych. Tego rodzaju zaświadczenie nie jest zatem "zwykłym" zaświadczeniem, a decyzją deklaratywną, do wydania której podstawę prawną stanowi art. 83 ust. 1 pkt 2 u.s.u.s. z 1998 roku, zgodnie z którym Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności przebiegu ubezpieczeń społecznych. W uchwale z dnia 18 marca 2010 roku, wydanej w sprawie II UZP 2/10 (LEX nr 564501), w której Sąd Najwyższy oceniał w jakiej formie należy odmówić wydania E 101 wskazał on, że wnioskodawcy ubiegającemu się o poświadczenie E101 nie chodzi o zwykłe zaświadczenie jako swoiste poświadczenie stanu faktycznego lub prawnego na daną chwilę. Jego żądanie w istocie wykracza poza formułę "zaświadczenia", czyli informacji o stanie ewidencyjnym wynikającym z akt organu rentowego. Zaświadczenie ze swej istoty nigdy bowiem nie rozstrzyga sprawy i nie taki jest jego cel. Przedmiotem sprawy ujętej w decyzji organu rentowego, a zarazem wyznaczony przez nią zakres sporu, był szerszy niż formalnie "negatywne zaświadczenie". W przypadku wydania poświadczenia E 101 organ rentowy nie tyle poświadcza dany stan faktyczny czy prawny, ale wypowiada się władczo co do objęcia konkretnej osoby polskim systemem zabezpieczenia społecznego. Skoro zaś istnieją argumenty przemawiające za tym, że wydanie poświadczenia E 101 następuje w drodze decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

opartej o art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy systemowej, to tym bardziej należy uznać, iż w takiej formie powinno zapaść rozstrzygnięcie o odmowie wydania takiego poświadczenia (w tym wypadku decyzji negatywnej). Orzeczenia te zostały wydane w przypadku oceny ubezpieczenia społecznego pracowników w ZUS, lecz wnioski z nich wynikające dotyczą też spraw osób prowadzących działalność w Polsce, w sytuacji gdy podejmują oni działalność na własny rachunek na terenie UE.

Generalną zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jest podleganie ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Zasada ta została wyrażona w art. 11 ust. 1 wskazanego wyżej rozporządzenia nr 883/2004. W przypadku pracowników najemnych i osób wykonujących pracę na własny rachunek zastosowanie ma ustawodawstwo tego państwa członkowskiego, w którym normalnie wykonywana jest działalność (zasada *lex loci laboris*). Osoby otrzymujące określone krótkoterminowe świadczenia pieniężne w oparciu o swoją pracę najemną lub pracę wykonywaną na własny rachunek również podlegają ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonują pracę. W niektórych ściśle określonych sytuacjach uzasadnione jest jednak stosowanie kryteriów innych niż rzeczywiste miejsce zatrudnienia. Do takich przypadków zalicza się tymczasowe delegowanie pracowników do innego państwa członkowskiego oraz jednoczesne wykonywanie pracy w dwóch lub w kilku państwach członkowskich. Zasady ustalania ustawodawstwa właściwego są określone w art. 11–16 cyt. rozporządzenia 883/2004, a powiązane z nimi przepisy wykonawcze zostały zawarte w art. 14–21 rozporządzenia 987/2009.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 cyt. rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w Państwie Członkowskim, a która udaje się, by wykonywać podobną działalność w innym Państwie Członkowskim, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy. Powyższy przepis dotyczy sytuacji przedsiębiorcy, który na terenie innego państwa prowadzi działalność przejściową. Warunkami stosowania tego przepisu są: - normalne wykonywanie działalności w państwie członkowskim; - wykonywanie podobnej działalności w innym państwie członkowskim; - czas wykonywania działalności nieprzekraczający dwudziestu czterech miesięcy.

Stosownie do art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega: a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub b) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy. Osoba normalnie zatrudniona w dwóch lub w kilku państwach członkowskich musi więc zgłosić ten fakt wyznaczonej instytucji w państwie członkowskim zamieszkania. Wyznaczona instytucja w państwie członkowskim zamieszkania ustala mające zastosowanie ustawodawstwo państwa członkowskiego, biorąc pod uwagę obowiązujące w tej materii procedury.

Szczegółowe uregulowania dotyczące wykonania art. 12 i 13 rozporządzenia podstawowego zostały określone w rozporządzeniu wykonawczym nr 987/2009. Zgodnie z art. 14 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego do celów stosowania art. 12 ust. 2 rozporządzenia podstawowego określenie "która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek" odnosi się do osoby, która zwykle prowadzi znaczną część działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę. W szczególności osoba taka musi już prowadzić działalność od pewnego czasu przed dniem, od którego zamierza skorzystać z przepisów tego artykułu, oraz w każdym okresie prowadzenia tymczasowej działalności w innym państwie członkowskim, musi nadal spełniać w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę wymogi konieczne do prowadzenia działalności pozwalające na jej ponowne podjęcie po powrocie. Stosownie natomiast do art. 14 ust. 6 rozporządzenia do celów stosowania art. 13 ust. 2 rozporządzenia podstawowego osoba, która "normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w więcej państwach członkowskich", oznacza w szczególności osobę, która równocześnie lub na zmianę wykonuje jeden rodzaj lub więcej odrębnych rodzajów pracy na własny rachunek, niezależnie od charakteru tej pracy, w dwóch lub więcej państwach członkowskich. W rozróżnianiu pracy wykonywanej zgodnie z ust. 5 i 6 od sytuacji opisanych w art. 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia podstawowego, rozstrzygające znaczenie ma czas trwania pracy w jednym lub więcej państwach członkowskich (bez względu na to, czy ma ona charakter stały, incydentalny czy tymczasowy). W tym celu przeprowadza się ogólną ocenę wszystkich istotnych okoliczności obejmujących w szczególności, w przypadku osoby

wykonywającej pracę najemną, miejsce pracy określone w umowie o pracę – art. 14 ust. 7 rozporządzenia. Art. 14 ust. 6 rozporządzenia nr 987/09 konkretyzuje więc, że osoba, która „normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w więcej państwach członkowskich”, oznacza w szczególności osobę, która równocześnie lub na zmianę wykonuje jeden rodzaj lub więcej odrębnych rodzajów pracy na własny rachunek, niezależnie od charakteru tej pracy, w dwóch lub więcej państwach członkowskich. W wyroku z dnia 2 marca 2010 roku, II UK 233/09, OSNP 2011/17-18/234 Sąd Najwyższy uznał, że w takim przypadku chodzi o osobę, która w tym samym czasie w kilku państwach członkowskich świadczy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wiele niezależnych od siebie usług dla różnych klientów, a nie o osobę wykonującą działalność w wielu państwach członkowskich w następujących po sobie okresach.

Z powyższego wynika, że w sytuacji odwołującego się powinien mieć zastosowanie art. 13 ust. 2 rozporządzenia podstawowego nr 883/2004. Równocześnie prowadzi on bowiem działalność w dwóch państwach członkowskich (Polska i Słowacja). W większym rozmiarze działalność odbywa się na terenie Polski, czego dowodzą przedłożone faktury obrazujące wielkość sprzedaży na terenie obu państw oraz zeznania odwołującego się dotyczące charakteru jego działalności w obu krajach. Właściwym zatem jest – stosownie do art. 13 ust. 2a) rozporządzenia - ustawodawstwo państwa, w którym odwołujący się ma miejsce zamieszkania. Nie można określić przewidywanego czasu trwania tej działalności - M. B. nie deklarował, że będzie prowadził działalność na terenie Słowacji przez okres nie przekraczający 24 miesięcy, a z jego oświadczenia wynika, że zamierza kontynuować sprzedaż swoich produktów w dni targowe za granicą przez dłuższy okres. Do odwołującego się nie może mieć zatem zastosowania art. 12 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, ale - wskazany także przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji - art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia.

W ocenie Sądu prowadzenie przez M. B. opisanej wyżej działalności na terenie Słowacji w żaden sposób nie koliduje z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w Polsce. Odwołujący prowadzi na terenie Polski produkcję kwiatów, które następnie sprzedaje m.in. na giełdzie w K. oraz na placach targowych w T., G.. Tylko niewielka część produkcji (ok. 18-20%) sprzedawana jest na terenie Słowacji, głównie w B.. W związku z posiadaniem kilku samochodów transportowych odwołujący może w tym samym czasie sprzedawać kwiaty w kilku miejscach - zarówno w Polsce jak i na Słowacji. M. B. w związku ze specyfiką prowadzonej przez siebie działalności codziennie musi wykonywać czynności związane z produkcją kwiatów i warzyw. Prowadzona przez niego sprzedaż nie utrudnia wykonywania tych czynności, albowiem odległości między miejscem produkcji a miejscem sprzedaży (zarówno w Polsce jak i na Słowacji) nie uniemożliwiają wykonywania codziennych czynności związanych z produkcją. Ponadto należy dodać, że odwołujący się zatrudnia pracownika, który może zajmować się działalnością handlową.

Zgodnie z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013r. poz. 1403), ilekroć w ustawie jest mowa o rolniku, rozumie się przez to pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. W doktrynie i judykaturze utrwalony jest pogląd, że rolnik nie musi pracować fizycznie w tym gospodarstwie, wystarczy, że nim zarządza, podejmuje decyzje, które go dotyczą (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2011 r., III UK 81/10, LEX nr 818608). Prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać na wykonywaniu pracy fizycznej. Możliwe jest jej prowadzenie polegające na samym zarządzaniu gospodarstwem. Niezależnie od tego wskazać należy - czego organ rentowy nie kwestionował - iż odwołujący się podlega rolniczemu ubezpieczeniu jako rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą, co automatycznie sprawia, że pracy rolniczej wykonuje on mniej, a mocą obowiązujących przepisów (art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) nadal podlega ubezpieczeniu rolniczemu.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że brak było podstaw do odmowy wydania przez organ rentowy zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie. M. B. jest osobą prowadzącą działalność na własny rachunek w dwóch państwach członkowskich, znaczną część pracy wykonuje w państwie, w którym ma miejsce zamieszkania, a zatem – stosownie do powołanych wyżej przepisów – podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego. Okoliczność ta powinna znaleźć potwierdzenie w wydanym przez organ rentowy zaświadczeniu o właściwym ustawodawstwie. Niezrozumiała i pobawiona oparcia w przepisach jest argumentacja organu rentowego,

iż wydanie takiego poświadczenia pozbawi odwołującego rolniczego ubezpieczenia. Nie można zgodzić się również z twierdzeniem organu rentowego, że wnioskodawca spełnia warunki do wydania zaświadczenia A1 jedynie na wyszczególnione w decyzji okresy, w których faktycznie wykonywał on działalność na terenie Słowacji. Powyższe stanowisko jest bezzasadne i nielogiczne. Skoro bowiem odwołujący się – w myśl powołanych wyżej przepisów - spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu w Polsce przez cały okres prowadzenia działalności w dwóch państwach członkowskich - nie można ograniczać zaświadczenia tylko do poszczególnych dni wskazanych w decyzji. Jeżeli natomiast organ rentowy miałby wątpliwości w tej materii – to zgodnie z przepisami unijnymi winien przeprowadzić obowiązującą w tym zakresie procedurę wyjaśniającą

Stosownie do art. 16 ust 1 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009 osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego (art.16 ust. 2 rozporządzenia).

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego - na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie. Stosownie do art. 14 ust. 10 rozporządzenia wykonawczego w celu określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na podstawie ust. 8 i 9 - a art. 8 dotyczy przypadku art. 13 ust 1 i 2 rozporządzenia podstawowego - instytucje zainteresowane uwzględniają sytuację, jaka prawdopodobnie może mieć miejsce podczas kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych. W niniejszej sprawie odwołujący domagał się potwierdzenia właściwego ustawodawstwa od 26 marca 2012 roku, organ rentowy ocenił je do 25 marca 2014 roku. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że istnieją podstawy do potwierdzenia ubezpieczenia odwołującego w Polsce na okres, który był przedmiotem oceny organu rentowego. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd w pkt I wyroku - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż M. B. spełnia przesłanki do wydania zaświadczenia o właściwym ustawodawstwie (A 1) w okresie od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku.

Odwołujący się wnosił o potwierdzenia ustawodawstwa właściwego również po 25 marca 2014 roku. Należy wskazać, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych, poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 maja 2013 roku, III AUa 1605/12 , LEX nr 1322493). W niniejszej sprawie decyzja organu rentowego dotyczyła okresu od 26 marca 2012 roku do 25 marca 2014 roku, a na rozprawie w dniu 12 czerwca 2014 roku M. B. złożył wniosek o poświadczenie ustawodawstwa właściwego na dalszy okres (po 25 marca 2014 roku). Zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., w przypadku gdy ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu. W związku z powyższym, Sąd – w pkt II wyroku - wniosek M. B. o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym (A1) od 26 marca 2014 roku przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.